

Resurssiviisaat Granin lukiot ja Granis Resurssmarta grundskolor- hankkeissa toteutettiin Kauniaisten kestävyyskasvatuksen pedagoginen malli, GreenGrani. Malli koostuu kolmesta osasta:

- 1. KEKE-tiimi ja yhteistyö**
- 2. Kestävyysshaaste**
- 3. Materiaalipankki**

GreenGrani-mallin tavoitteet:

- ✓ Yhteistyö koulujen sekä kaupungin toimialojen välillä lisääntyy (Osa 1)
- ✓ Kestävyyskasvatus tiiviimmin osaksi koulujen arkea ja opetusta (Osa 2)
- ✓ Opetussuunnitelmien ja kestävä kehityksen eurooppalaisen osaamiskehyksen (GreenComp) linkittäminen opetustyön tueksi (Osa 3)

Osa 3: Materiaalipankki, alakoulut

Sisällysluettelo

Kestävyysshaasteen materiaalit, vuosiluokka 5	3
Projektisuunnitelman laatiminen.....	3
Kestävyysshaasteen ratkaisemisen arviointi	4
Vinkkilista kouluvierailuille	5
Äidinkieli ja kirjallisuus.....	5
Lyhyen videopätkän laatiminen	5
Kirjoita kirja-arvostelu	5
Toinen kieli ruotsi.....	6
Lukupiiri	6
Englanti	7
Ryhmätyöt.....	7
Matematiikka	7
Selvitys	7
Vierailu Digilabilla	7
Ympäristöoppi.....	8
Ryhmätyöt.....	8
Kartoitus.....	8

Selvitys	8
Aamunavauksen järjestäminen vieraalla	9
Historia	9
Dramatisointi tai videopätkän kuvaaminen	9
Haastattelu tai kartoitus	9
Yhteiskuntaoppi	10
Mitä tarvitsen, mitä haluan?	10
Kartoitus	10
Omien mainosten tekeminen	10
Äänestyksen järjestäminen	11
Harjoitelkaa demokratiaa ja järjestäkää äänestys esimerkiksi 4.-luokkalaisille tulevan lukuvuoden kestävyshaasteen valinnassa	11
Uskonto ja elämäkatsomus	11
Vieraan kutsuminen luokkaan tai yhteiseen aamunavaukseen	11
Liikunta	11
Pyöräilyhaaste	11
Musiikki	12
Kestävyysmusiikin soittoa teemapäivän yhteydessä	12
Kestävyysmusiikin analysointi tai tulkinta	12
Kuvataide	13
Taidenäyttely	13
Koulun omat kestävyyslogot	13
Käsityö	13
Tuotteen korjaaminen	13
Kenkähuolto	14
Uutta vanhasta vaatteesta	14
Pop-up pyörähuoltoasema	14
Pakopeli kestävyyssteemalla	15
Muut materiaalit, vuosiluokittain	15
Vuosiluokat 1-2	15
Kevätseuranta	15
Hei kaikki toimii!	15
Luontopolku peukaloiselle	15
Metsäbingo	16
Kuvallinen luontobingo	16
Vuosiluokat 3-4	16

Lähiluonnon havaitseminen	17
Metsän linnut	17
Kartoitus opetussuunnitelma – GreenComp	17

Kestävyyshaasteen materiaalit, vuosiluokka 5

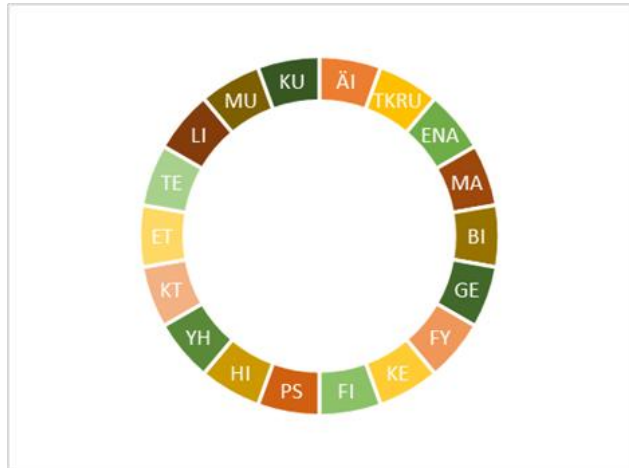
Kestävyyshaaste ratkaistaan projektiluontoisesti oppilaat keskiössä. Tavoitteena on tarjota monipuolista ja kattavaa opetusta lukuvuodelle valitusta teemasta. Projektimainen työskentely voi sisältää esimerkiksi seuraavia menetelmiä:

Yllä olevien yleisten työtapojen lisäksi eri oppiaineisiin kuuluu eri työtavat, kuten kokeilut luonnontieteellisissä aineissa ja keskusteluharjoitukset kielissä. GreenGrani-mallin materiaalipankki on jäsennetty oppiaineittain siten, että jokaisen oppiaineen mahdolliset linkit kestävyyskysymyksiin tulee esille. Linkitetyt osa-alueet ovat yhdistetty konkreettisen esimerkin luomiselle eri työmenetelmiin. Lisäksi jokaiseen materiaaliin on liitetty oppimistavoitteet sekä tuntisuunnitelman ehdotus. Pääajatuksena on kuitenkin, että itse aihealue korostuu ja opettajat valitsevat työskentelytapansa olosuhteiden mukaan.

Projektisuunnitelman laatiminen

Kartoita miten teema linkittyy Agenda 2030-tavoitteisiin sekä opetusaineisiin kuvaajien avulla. Aseta teema ympyröiden keskelle ja vedä viivat kaikkiin kestävyysosa-alueisiin ja oppiaineisiin joihin teema liittyy.

Kestävyyshaasteen ratkaisemisen arviointi

Taulukko on tarkoitettu pohjaksi, jota opettajat voivat käyttää joko tulostamalla suoraan tai muokkaamalla, jotta he voivat arvioida yhdessä opiskelijoiden kanssa, miten kestävyyshaaste on ratkaistu.

Arvioinnin kohde	Kommentit	Arviointi
Kuinka monessa oppiaineessa kestävyyshaaste oli esillä?		
Minkä tyyppistä materiaalia luotiin kestävyyshaasteen ratkoamisen yhteydessä?		
Mitä opittiin kestävyyshaastetta ratkoessa?		
Koskettiko kestävyyshaaste koko koulua? Jos kyllä, milloin ja miten?		
Onko kestävyyshaasteen ratkaisemisessa tehty yhteistyötä ulkopuolisten sidosryhmien kanssa?		

Vinkkilista kouluvierailuille

Granin Resurssiviisaat koulut -hankkeiden aikana koottiin lista mahdollisista alakoulun vieraista. Tavoitteena oli madaltaa opettajien kynnystä kutsua kouluun ulkopuolisia toimijoita.

Vieras	Vierailun muoto	Yhteyskanava
Aalto Junior: teknologiatuokiot (tulevat koululle)	Luokittaiset vierailut	https://www.aalto.fi/fi/aalto-yliopisto-junior/teknologiatuokiot
Aalto Junior: tutkijavierailija koululle	Luokittaiset luennot	https://www.aalto.fi/fi/aalto-yliopisto-junior/tutkijavierailija-oppitunneille
Eetti ry: kouluvierailut	Luokittaiset vierailut koulussa	https://eetti.fi/toiminta/kouluvierailut-ja-tyopajat/
HSY	Luokittaiset vierailut mutta myös virtuaaliset ja ulkovierailut	https://polkuedu.fi/hsyn-oppitunnit-ja-koulutukset/ (lomake)
Nuorten Akatemia	Luokittaiset vierailut	https://nuortenakatemia.fi/materiaalit/vainua-viherpesu-kouluvierailu/
WWF kouluvierailut	Luokittaiset vierailut	https://wwf.fi/opettajille/wwf-kouluvierailu/

Äidinkieli ja kirjallisuus

Lyhyen videopätkän laatiminen

Tehkää lyhyitä videoita esimerkiksi iMovien avulla. Hyödyntäkää alla olevan listan teemoja lukuvuoden kestävyysasteen mukaisesti. Muistakaa pitää yhteinen elokuvanäytös töiden ollessaan valmiit!

- Antimainokset; lyhyt video siitä, miksi et tarvitse tiettyä tuotetta
- Lyhyt draama monimuotoisuudesta; miten kasvit, hyönteiset, linnut ja muut eläimet hyötyvät toisistaan. Voi tapahtua esimerkiksi kaupunki-, metsä- tai takapihaympäristössä, paikoissa, joissa monimuotoisuus vaihtelee
- Kolme vinkkiä kestävään liikkumiseen/pyöräilyyn
- Kolme vinkkiä oman energiankulutuksen vähentämiseen

Tavoitteet	
T1	Opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä
T3	Ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Kirjoita kirja-arvostelu

Lue kirja alla olevalta listalta ja kirjoita kirja-arvostelu.

Titteli	Kirjailija
Ella ja kaverit hiilijalanjäljillä	Timo Parvela
Hulivili ja oikuileva ilmasto	Tiina Nygård
Supermarsu pelastaa silakat	Noronen
Seikkailu Itämeressä	Päivi Tuulikki Koskela
Operaatio ilmastoareena	Päivi Tuulikki Koskela
Varastettu metsä	Päivi Tuulikki Koskela
Seikkailu Itämeressä	Päivi Tuulikki Koskela
Pate ja vajonnut kaupunki	Timo Parvela
Silkkomaahan kadonneet	Joonas Riekkola
Nanofaarao	Joonas Riekkola

Tavoitteet	
T6	Opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan
T9	Rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana
T14	Kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Toinen kieli ruotsi

Lukupiiri

Pitäkää lukupiiriä ruotsinkielisillä kestävyysaiheisilla kirjoilla!

Tavoitteet	
T4	Ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa
T10	Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Titteli	Kirjailija
De svarta svanarna	Ruth Lillegraven
Stugan som försvann	Ruth Lillegraven
Skydda fågelungarna	Jen Marlin
Befria sälarne	Jen Marlin
Hitta papegojorna	Jen Marlin
Rädda sköldpaddorna	Jen Marlin
Världen brinner –den osynliga fienden	Lisa Westerlund
Världen brinner -på djupt vatten	Lisa Westerlund

Englanti

Ryhmätyöt

Oppikaa lisää luonnon monimuotoisuudesta eri puolilla maailmaa. Hyödynnä aiheen teema-alueita englanninkielisistä alueista maailmassa ja selvitä, miten eläimet ja kasvillisuus eroavat eri paikoissa!

Tavoitteet	
T1	Ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä
T11	Tarjota oppilaille mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Matematiikka

Selvitys

Suorittakaa selvitys kestävyysaasteen lähtökohdasta koulussa. Kestävyysaasteen teeman mukaan selvitys voi kohdentua eri asioihin, alla muutama esimerkki.

- Koulun ruokahävikki (tiedot keittiöhenkilökunnalta)
- Koulun sähkönkulutus (tiedot kaupungin tilakeskukselta)
- Koulun vedenkulutus (tiedot kaupungin tilakeskukselta)

Tavoitteet	
T3	Ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta
T4	Kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto ja viestintäteknologiaa hyödyntäen
T13	Ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Vierailu Digilabilla

Vieraillkaa Digilabilla ja oppikaa rakentamaan ja ohjelmoimaan robotiikkalegoilla.

Tavoitteet	
T1	Pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta
T5	Ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä
T14	Innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Ympäristöoppi

Ryhmätyöt

Oppikaa lisää maapallon monimuotoisuudesta tekemällä ryhmätöitä kasvillisuusvyöhykkeistä.

Tavoitteet	
T10	Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan.
T14	Ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia
T15	Ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Kartoitus

Käytä kaksi oppituntia lahopuun tutkimiselle. Hyödynnä valmis PowerPoint-esitys ja tehtäväpaperi. Materiaali perustuu Haltian luontokoulun oppimisvinkkeihin.

<https://haltia.com/luontokoulu/metsaluonto-opetusvinkit/>

Tavoitteet	
T5	Ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus ja mittausvälineitä käyttäen
T9	Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä
T15	Ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Selvitys

Käytä yksi oppitunti koulupihan monimuotoisuuden kartoittamiselle. Hyödynnä WWF:n valmis sähköinen kartoituslomake.

<https://wwf.fi/opettajille/opetusmateriaalit/?language=suomi&query=pihan%20>

Tavoitteet	
T3	Tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja yhteisöissään kestävä kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävä kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle
T4	Rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

T9	Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä
-----------	--

Aamunavauksen järjestäminen vieraalla

Kutsu vieras luokkaan tai koko koulun aamunavaukseen. Vierailu voi järjestää ympäristöopin teema-alueen luonnon antimien ympärille. Muutama esimerkki mahdollisista vieraista on partiolaiset, Martat tai Kauniaisten ympäristöyhdistys.

Tavoitteet	
T1	Synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen
T9	Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Historia

Dramatisointi tai videopätkän kuvaaminen

Luokaa videopätkiä tai lyhyitä dramatisointeja siitä, millaisia elämäntapojen muutoksia maatalous toi ihmisille. Alla on esimerkkejä lähestymistavoista, joilla on vahva yhteys nykypäivän kestävyyskysymyksiin.

- Ruoka ja ravitsemus
- Asuminen
- Turvallisuus

Tavoitteet	
T4	Auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä
T6	Johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille
T9	Ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä

Haastattelu tai kartoitus

Haastatelkaa sukulaisia tai iäkkäitä ihmisiä kestävän kehityksen teemasta. Alla on muutamia esimerkkejä, joita voidaan käyttää ja vaihtaa koulun jatkuvan kestävän kehityksen haasteen mukaan.

- Miten kulutukseen suhtauduttiin? Esimerkiksi vaatteet, huonekalut tai lelut.
- Miten suhtauduttiin ruoantuotantoon ja ruokahävikkiin?
- Millaiset liikennemuodot olivat yleisiä?
- Miten matkustettiin ja minne?

Tavoitteet	
T1	Ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

T7

Auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

Yhteiskuntaoppi

Mitä tarvitsen, mitä haluan?

Käyttäkää kaksi oppituntia tarpeiden keskustelemiseen ja mainosten analysoimiseen. Hyödyntäkää valmis PowerPoint. Kortit ovat peräisin Rauhankasvatusinstituutin materiaaleista. <https://rauhankasvatus.fi/elayout/lapsen-oikeuksien-matkalaukku-varhaiskasvatukseen/>

Mitä tarvitsen, mitä haluan? Tavoitteet	
T4	Ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa
T6	Tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä
T8	Tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja
Aika	Ohjelma ja tarvikkeet
35	Intro ja mielipideharjoitus <ul style="list-style-type: none"> • PP Etukäteen tulostetut kortit
10	Infoa mainoksista
20	Tehtävä: Turhat esineet <ul style="list-style-type: none"> • Tarvikkeet: Mainoslehtiä
5	Siivous
15	Läpikäynti/esittely ryhmissä

Kartoitus

Kartoittakaa mitä oppilaiden omat perheet tekevät kestävyysaasteen teeman eteen. Muodostakaa kysymyksiä koulussa ja suorittakaa kyselyt kotiläksynä.

Tavoitteet	
T4	Ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa
T6	Tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä

Omien mainosten tekeminen

Harjoitelkaa mainostekijän ajattelutapaa ja tehkää lyhyitä mainosvideoita eri tuotteista. Mitä tempuja mainonnassa käytetään kuluttajien kiinnostuksen herättämiseksi?

Tavoitteet	
T4	Ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa
T6	Tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä

Äänestyksen järjestäminen

Harjoitelkaa demokratiaa ja järjestäkää äänestys esimerkiksi 4.-luokkalaisille tulevan lukuvuoden kestävyysasteen valinnassa.

Tavoitteet	
T1	Ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana
T7	Kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

Uskonto ja elämäkatsomus

Vieraan kutsuminen luokkaan tai yhteiseen aamunavaukseen

Kutsu vieras luokkaan tai koko koulun aamunavaukseen. Pyydä vierasta puhumaan siitä, miten kristinusko välittää ympäristöstä. Näkyvätkö kristilliset arvot ympäristöstä ja kestävydestä jokapäiväisessä elämässä?

Tavoitteet	
T8	Ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin
T10	Ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestäväen tulevaisuuden näkökulmasta
T11	Luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Liikunta

Pyöräilyhaaste

Harjoitelkaa pyöräilytaitoja ja liikenneturvallisuutta liikuntatunneilla. Tehkää tehtävästä haaste radoilla tai tempuilla. Koululiikuntaliiton sivuilta löytyy tulostettavat muistilistat pyöräsankareille ja pyöräilyvirtuooseille suomeksi sekä ruotsiksi.

<https://www.kll.fi/materiaalit/pyorasankarit/>

Liikenneviraston Fillarilla-verkkosivustolla on tarkistuslistoja kypärästä ja pyörän hallinnasta.

<https://fillarilla.fi/toiminnallisia-tehtavia-fillarillan-kayton-oheen/>

Tavoitteet	
T1	Kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.
T3	Ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.
T4	Ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Musiikki

Kestävyysmusiikin soittoa teemapäivän yhteydessä

Alla esimerkkejä kappaleista, joilla on kytkentä kestävyteen tai luontoon.

Artisti	Kappale
Kings of Leon	Radioactive
The beatles	Mother nature's son
Louis Armstrong	What a wonderful world
Gary Jules	Mad world
Johnny Cash	Don't go near the water
Vanessa Williams	Colors of the wind
Bob Dylan	Blowing in the wind
Joni Mitchell	Big yellow taxi
Madonna	4 minutes
Macklemore & ryan lewis	Thrift shop
John Denver	Take me home country roads
Midnight oil	Beds are burning
Carmen Twillie	Circle of life
Samuel E Wright	Under the sea

Tavoitteet	
T1	Rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään
T2	Ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho, rytmi, melodia ja sointusoittimien soittotaitojaan musisoivan ryhmän jäsenenä
T9	Ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Kestävyysmusiikin analysointi tai tulkinta

Käytä edellä mainittuja kappaleita musiikkianalyysointiin.

Tavoitteet	
T4	Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä
T6	Ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta
T8	Ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi ja ääniympäristön turvallisuudesta

Kuvataide

Taidenäyttely

Järjestäkää taidenäyttely eri tavoin riippuen kestävyyshaasteen teemasta. Muutama mahdollinen näkökulma alla.

- Kierrätys: Taidetta ainoastaan kierrätetyillä materiaaleilla
- Kiertotalous: ”Keksintöjä” vanhoista esineistä, kuten esimerkiksi robotteja elektroniikkajätteestä
- Ruokahävikki: Asetelma ruokahävikistä
- Monimuotoisuus: Luonnontaidetta metsässä

Tavoitteet	
T10	Ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
T11	Kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Koulun omat kestävyyslogot

Suunnitelkaa koulun omat kestävä kehityksen logot kuvataiteessa. Järjestäkää tarvittaessa äänestys vuoden kestävyyshaasteen logosta. Digilabilla on mahdollisuus luoda kuvista printtejä ja yhteistyössä oppilaat voivat painattaa esimerkiksi kangaskasseja, joissa on omat suunnittelemansa kestävä kehityksen logot.

Tavoitteet	
T6	Ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan
T11	Kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Käsityö

Tuotteen korjaaminen

Havainnollistakaa korjaamisen arvo teknisessä- ja tekstiilikäsityöissä. Hyödyntäkää koulun tuotteita tai pyydä oppilaita tuomaan tuotteita kotoa. Harjoitelkaa erilaisia korjaustekniikoita ja oikean tekniikan valitseminen työtä varten.

Tavoitteet	
T4	Ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti
T8	Herättää oppilas arvioimaan kulutus ja tuotantotapoja kriittisesti

Kenkähuolto

Käytä yksi oppitunti oppilaiden tai oppilaiden perheenjäsenten kenkien huoltamiseen. Kehota oppilaita tuomaan kotoa kenkäpari tuntia varten. Hyödynnä valmista PowerPoint-esitystä. Muista, että kenkien hoito voi olla aineeton lahja!

Kenkähuolto, tavoitteet	
T4	Ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti
T8	Herättää oppilas arvioimaan kulutus ja tuotantotapoja kriittisesti
Aika	Ohjelma ja tarvikkeet
10	Aloitukset ja keskustelu <ul style="list-style-type: none"> • PP ohjeet
30	Kenkien huoltaminen <ul style="list-style-type: none"> • Rätit, pienet harjat • Ruokasooda • Vettä ja saippuaa • Kenkävahaa
5	Siivous ja lopetus

Uutta vanhasta vaatteesta

Pyydä oppilaita tuomaan mukanaan jokin vanha vaatekappale, kuten housut, joissa on reikä. Harjoitelkaa kiertotaloutta käytännössä ja pidentäkää materiaalin käyttöikä tekemällä vaatteista uutta.

Tavoitteet	
T3	Opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin
T8	Herättää oppilas arvioimaan kulutus ja tuotantotapoja kriittisesti

Pop-up pyörähuoltoasema

Pystyttäkää pihaan pyörähuoltopiste teemapäivän yhteyteen. Esimerkiksi liikkumisen viikko syyskuussa tai pyöräilyviikko toukokuussa ovat sopivia yhteyksiä. Oppilaat voivat pystyttää ja valvoa asemia, joissa voi pestä pyörää, täyttää renkaat ja öljytä ketjun.

Tavoitteet	
T5	Kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä
T8	Herättää oppilas arvioimaan kulutus ja tuotantotapoja kriittisesti

Pakopeli kestävyysteemalla

Käyttäkää yksi oppitunti kestävyysaiheiselle pakopelille. Hyödyntäkää valmis materiaalilaatikko koulussa.

Pakuhuone koostuu 6 asemasta, joissa oppilaat työskentelevät ryhmissä. Jokainen asema antaa numeron ja lopussa luokka voi avata lukitun laatikon riippulukot yhdessä. Aikavaraus 45 minuuttia.

Muut materiaalit, vuosiluokittain

Vuosiluokat 1-2

Kevätseuranta

Seuratkaa kevättä ympäristötieteessä. Hyödyntäkää LuontoLiiton Seuraa kevättä -aineistoa. <https://kevatseuranta.fi/opetukseen/>

Hei kaikki toimii!

Lue lisää energiasta Motivan materiaalien avulla Hei, kaikki toimii! Hyödynnä valmiita materiaaleja, kuten powerpointeja, oppilasvihkoja ja opettajan opasta.

https://www.motiva.fi/ratkaisut/energiansaastoviikko/energiansaastoviikko_alakouluissa/h_ei_kaikki_toimii_opetuspaketti

Aika	Ohjelma	Tarvikkeet
15	Intro, tuhlaajan talo	<ul style="list-style-type: none"> • PP • Tiedosto "tuhlaajan talo" tulostettuna kaikille oppilaille • Värikyniä
15	Energiaketjuista lukeminen	Hei kaikki toimii oppilasvihkot
15	Energiaketjujen piirtäminen	"Energiaketjujen käyttäjät" tulostettuna (pdf)

Luontopolku peukaloiselle

Käytä valmiita materiaaleja ja rakenna pienoislouontopolku. Materiaali perustuu Haltian luontokoulun oppimisvinkkeihin. <https://haltia.com/luontokoulu/metsaluonto-opetusvinkit/>

Aika	Ohjelma	Tarvikkeet
15	Aloitus luokassa ja kävely metsään	PP
30	Luontopolun tekeminen metsässä	<ul style="list-style-type: none"> • 1 m narua kaikille työpareille/ -ryhmille • Legohahmot kaikille työpareille/ -ryhmille
45	Jälkityö luokassa: esite	PP

Metsäbingo

Lähtekää metsään tekemään WWF:n metsäbingoa. Metsäbingo löytyy sivulla 20.

<https://wwf.fi/opettajille/opetusmateriaalit/?language=suomi&query=tutkimusretkell%C3%A4%20luonnossa>

Aika	Ohjelma	Tarvikkeet
15	Kävely metsään	
20	Metsäbingo	Tulostetut bingolomakkeet niin että oppilaat voivat työskennellä pareittain
10	Kävely takaisin koululle	

Kuvallinen luontobingo

Lähtekää metsään ja pelatkaa luontobingoja. Tulosta bingolappuja metsän esineistä ja lähtekää ulos nauttimaan!

Aika	Ohjelma	Tarvikkeet
15	Kävely metsään	
20	Metsäbingo	Tulostetut bingolomakkeet niin että oppilaat voivat työskennellä pareittain
10	Kävely takaisin koululle	

Vuosiluokat 3-4

Lähiluonnon havaitseminen

Käytä yksi oppitunti mennäksesi ulos tarkkailemaan paikallista ympäristöä tulostettavan lomakkeen avulla. Lomake on suunniteltu Suomen luontokeskus Haltian luontokoulun oppimisvinkkien pohjalta.

<https://haltia.com/luontokoulu/metsaluonto-opetusvinkit/>

Aika	Ohjelma	Tarvikkeet
15	Aloitus ja kävely metsään	
25	Tehtäväpaperi Havainnoi lähiluontoa	<ul style="list-style-type: none">• Tulostetut tehtäväpaperit niin että luokka voi työskennellä pareittain• Kyniä tehtäväpaperin täyttämiseen
5	Kävely koululle	

Metsän linnut

Lähtekää metsään havaitsemaan lintuja. Hyödyntäkää WWF:n valmista tehtäväpaperia. Se löytyy linkin takana sivuilla 24–25.

<https://wwf.fi/opettajille/opetusmateriaalit/?language=suomi&query=tutkimusretkell%C3%A4%20luonnossa>

Kartoitus opetussuunnitelma – GreenComp

Granin Resurssiviisaat koulut -hankkeissa kartoitettiin yhteyksiä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja kansainvälisen kestävyysosaamisen viitekehityksen, GreenCompin, välillä. Kartoituksessa käytettiin 3–6 vuosiluokan tavoitteet. Tavoitteena oli korostaa viitekehysten tavoitteiden välisiä yhteyksiä ja havainnollistaa kestävä kehityksen kasvatuksen ankkuroitumista koulun jokapäiväiseen elämään.

GreenComp kompetenssit/ Oppiaineiden tavoitteet	ÄIK	TKR	ENA	YMP	MA	HI	YO	US	EK	KUT	MU	KÄT	LIIK
Kestävyyden arvostaminen	T1	T2	T2			T3, T7				T11	T6		
Oikeudenmukaisuuden tukeminen			T1				T3, T7	T9					T8
Luonnon tärkeyden tunnustaminen													T3
Järjestelmälähtöinen ajattelu				T6		T5, T10				T7			
Kriittinen ajattelu	T7			T14									
Ongelman rajaaminen				T4	T3								
Tulevaisuuslukutaito													
Sopeutumiskyky								T12					
Tutkiva ajattelu				T5	T4, T5, T13								
Poliittinen toimijuus													
Yhteistyö				T3									
Yksilön aloitteellisuus				T9			T9	T10		T6		T8	